

СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНІ ЧИННИКИ В ІСТОРІЇ ПРИРОДНИЧОЇ НАУКИ

В історії природничих наук можна прослідкувати їх єдність з культурно-історичними системами. Фізика та астрономія постають складовими частинами цивілізації, відображаючи культурно-інтелектуальний аспект тієї чи іншої епохи. Історія науки допомагає зрозуміти, що відкриття найважливіших законів неможливе без культурно-історичної підготовки. Так, фундаментальні ідеї сучасної фізики - атомізм, закони збереження, геліоцентризм, симетрія мають тисячолітні традиції в історії культури.

Визначають важливість соціокультурних умов та їх стимулююче (чи гальмівне) значення для фізики та астрономії. Навіть, суто наукова діяльність повинна розглядатися у співвідношенні наука - культура, адже вони мають спільні категоріальні структури [1, с.136].

Вітчизняну фізичну та астрономічну науку необхідно розглядати не як фрагмент наукового знання, а як цілісний об'єкт, складову загальнонаукового знання. Для вирішення завдання встановлення неперервної картини зародження і розвитку фізики та астрономії в Україні як складових світової науки, важливе значення має проблема періодизації вітчизняної фізики та астрономії.

Становлення вітчизняної фізичної та астрономічної наук тісно пов'язане з подіями в історії країни. На розвиток науки впливали і продовжують впливати соціально-культурні фактори, розвиток інших наук, а також внутрішньо-наукові зв'язки.

За точки розбиття неперервного історичного процесу розвитку вітчизняної науки доцільно взяти події, які докорінно змінювали соціально-культурну структуру суспільства, впливаючи на подальший розвиток науки та техніки не тільки в окремо взятій країні, але й у цілому світі. Разом з тим необхідно врахувати внутрішню логіку та соціально-культурні чинники, які мали значний вплив на розвиток науки в Україні: прийняття християнства в Київській Русі, що зумовило проникнення писемних джерел з інших країн - християнська література протягом століть визначала напрямки розвитку науково-філософського знання в Україні; організація Києво-Могилянської академії, що стала східним осередком європейської науки; відкриття університетів в Україні в ХІХ ст.; посилення культурно-просвітницьких тенденцій та створення НТШ; активізація суспільно-політичних процесів в Україні на початку 20 років ХХ ст

та організація Української академії наук у Києві, трансформація суспільного життя в 90-х рр. ХХ ст. та процеси інтеграції вітчизняної науки до світової [3].

Таким чином, досить цікавою видається чітка залежність здобутків вітчизняної науки від активності суспільного життя, а з іншого боку їх вплив на розвиток економіки, культури, побуту. Детальний аналіз таких закономірностей сприятиме вивченню логіки розвитку наукового знання.

Список літератури:

1. Кримський С. Наука як феномен культури //Наука і культура: Україна: Щорічник /Гол. ред. О.Сергієнко.- К.: Т-во "Знання", 1987.- В. 21.- С. 132-136.
2. Головка М.В. Періодизація історії вітчизняної фізики та астрономії як невід'ємних складових загальнонаукового знання //Вісник Чернігів. держ. пед. унів. імені Т.Г.Шевченка.- Вип. 3. Серія: педагогічні науки: Збірник.- Чернігів: ЧДПУ, 2000.- № 3.- С. 31-36.